

VEDENSKÁ
MALOVANÁ
KRONIKA

Chronica Picta
Marek z Káľtu
1358 – 1370

Chronica Picta

Marcus de Kalt

capitulum prologus de suo ingressu et de
 casibus prostratis et aduersis eorum.

Egestis
 igitur hu
 norum i
 natalibus
 plus fel
 abus et si
 mistris: q
 aensiq; co

rum loca immutauerit videndum
 nunc e quo tempore ipamonia re
 diuerunt: ita quoque reduncius
 fuerunt capitanei quibusque nu
 merus armatorum in exercitu. ap

ponere in patibulo opusculo dignum

imo **V** diei
 ab incarna
 tione annu
 sexcentesimo
 lxxviij. a mor
 te uero atyle
 regis hunga

rorum anno centesimo quarto.
 tempe constantini imperatoris
 tertii et zacharie pape. sic scribitur
 in Cronica romanorum. hylgari
 de scyria secundo egressi sunt hec modo.

Chronica Picta
Marek z Káľtu

VIEDENSKÁ
MALOVANÁ
KRONIKA

1358 – 1370

Anno dñi
m. ccc. i.
Quinquagesimo octavo.
Fiat terra ista
octavas
Ascensionis
cruce do

mmi. Incepta est ista Cronica. de
gestis hungarorum. antiquis et
tranquillissimis. ortu et progressu vic
toria corundem et audacia. colla
exduis Cronica ueteribus. eam
dem ueritates ascribendo. et falsita
tem omnino refutando. Inno
mine domini amen. Incipit prologus
in Cronicam hungarorum.

Et me reges regunt
Aut dominus deus
psalmen salomo
nem psalmod. viii.

Capitulo Gloriosus de infans suis
numa et lucie mirabilis. tunc ineffa
bilis altitudo prudentie nullis in
clusa limitibus. nullis terminis a
prehensa. recte censura iudicij cele
stis pater disponit et firma. Et si
tunc et eius ministros magnifice
et altis dedit honoribus. et celestia ad
fructu bñmominis possidendo. illes in
merito dignis digna reponant. no
tionibus antellit insignis dignita
tam et pñmorum liberum reddu
none prosequitur. quos dignitate
agnoscat et commendat ingenio
excellencia mentorum. Put appar
luaplenissime meritorum regu
illustrium et uictoriam certitudo et
lebratissimaum proges hungaror
patratuum. Qui diuino fieri
auctoritatis phido gladioz acie
bo ualidissime pflugatis. Castri
subiudantes regum et imperatorum.

fortes si sunt in malo, nullo eisdem
 potente resistere impugnatō. Quod
 bñ ostenditur in uerbo diuino orati
 o cranto. Pme inquit dñs, in dñ
 uitate propria reges regnat. et
 regnabunt hungaror. Vbi pri
 mo diuina exprimitur auctori
 tas, uirtutem insuperabilem allati
 ua. Pme inquit qui sum uirtus
 infinite, cunctos uales adiuuare
 p̄sentes. Quia ego occidā et ego
 uiuere faciā p̄citatam et sanabo
 et non ē qui te manu m̄a possit e
 tuere. Suspirans de puluere egri.
 Ut fecat om̄i principibz et so
 regale teneat. Iaco subditur. Re
 ges regnant, qui hnt iusticie eq̄ta
 tem. Sapie elantatē. Patientie
 tranquillitatē et m̄se pietatē. at
 testante sacro eloquio. Puer bioz
 rē. M̄a et ueritas custodiūt regē
 et uolozantur elemētia trōuis et.
 Et in malo loco dicit scriptura.
 Rex sapiens sedens in solio in tu
 itu suo dissipat om̄ne malum
 Et rursus salomon ait sapiē
 vi. Rex sapiens et musicors stabi
 limentum popli ē. et dissipat im
 pios subiectos p̄p̄los a tyrānis
 eripiendō. Quod bñ impletur i
 regibz hungare. Qui cunctos ty
 rannos debellando p̄p̄los hunga
 rie impulchutudine pacis et in
 requie opulēta sedere p̄uauerūt.
 p̄pter hoc quia p̄cunctis regibz

timuerūt dominū dñ. Vñ sc̄bitū
 Dictionomy xvij c̄p. Loquens
 dñs d̄ regibz ait. Rex constitutus.
 postquam sedet in solio regni sui.
 testribz sibi lege dñi et habebit sc̄u.
 legēq̄ illam omnibz diebz uite
 sue. Ut discat timere dominū de
 um suum et custodire uerba eius.
 que in lege p̄cepta s̄. ut longo tē
 pe regnet ip̄e et filii eius sup̄ t̄rā.
 et gloriā meam possidat in eternum.
 Quorum regum sc̄licet hungaro
 rum originem p̄ncipii et cōsum
 de Syria diuersis sc̄oz doctor yf
 torius hoc ordine declamto. **De**
primo origine hungaror. sc̄dm
sacram scripturam. *in uerbo*

rent stabit magr̄ ystouanni Gene
 sis decimo capitulo. Iste sunt ḡn̄atō
 nes filiorum i noe. Et de istis t̄bus
 filius eius sc̄it̄ sem̄. cam̄. et japhē.
 exorte sunt post diluuiū septua
 ginta due ḡn̄atōnes. De japhē.

xv. De Cam. xvi. De Sem. xvij. Ista determinati sunt interib; p;tib; orb; Sem. Ashm. Cam. affincā. Japhet Europam sortitus ē. Nam secundum Josephum filij Japhet possederunt septentrionale regionem a tauo & amano montib; Syrie et Syre usq; ad fluum Tanay qui est in Syria. Et hoc ita asserit beatus Ieronimus in libro de ebraicis questionib;. Qd filij Japhet possederunt in asya amano & tauo montib; usq; ad fluum Tanay. In europa uo usq; & ad Gadirā nomina locis & gētib; relinquentes. ex quib; postea & nuda sub plunna. Cetera permanent in se ul' in aliquo simili ul' p;inquo. **C** filij Japhet Gomer a quo nominati s; galathe. & postea gallia. qui sunt francigene. a quodam francione dicti filij pandis filij priamidis p;mi regis Troje. Qui uenientes d; troja post eius exitum in p;ania que olim tempe alexandri magni super greca nuncupabatur. sub monte syraan circa fluum hysit. Qui aliamanice dum nominantur. Cuiusmodi fortissimam ueniam tenuit. & ei nom; Syracāba a monte syraan imposuerunt. & ibidē quadringētis annis antequam ueniam xpi p;manserūt. & tandē orientales fines natio

nes. se ad p;tos occidentales transiuerunt. & regione circa fluum Sakana occupauerūt. cui nomie franciam a francione duce eorū dictam indiderunt. & ciuitatē p;tipalem paris nomine pris ei' deum francionis appellauerūt. Secundus filius Japhet Orogog; a quo descendunt; scythe scdm Ieronimum & Orogog; a quo dicitur Ogedi. Janan. a quo greci. Vn' isid. adhuc greca nominat; Janan. Et tubal a quo descendunt; hispani. Et mesoch. a quo capatores dicitur. Vnde & apud eos adhuc Orogog; ciuitas nominat;. Et Tyras. a quo nominati s; Trices. Porro filij Gomer asseneth. a q; Trojani filij Janan Elyra. a quo dicti sunt Elyra. p;mo & post eolices. Et taris. a quo descendunt; Cylices. Vnde & ciuitas metropoliorum uocata ē Tharsus. Vnde natus paulus ap;st; ut h'c; iactat b; ap;st;olum. xvi. cap; & sequitur ab hys diuise in s;te gētib; in regionib; suis. Vnusquisq; scdm linguam suam. hoc dicit h; p; antiapacionem. quia scdm fuit postea tempe diuisionis linguarū. filij autem Cam. Chus. a quo dicti sunt Etyopes. Vnde in ebraeo. Etyopia Chus nominatur. Et Ozeram a quo Egipti. Vnde & in ebraeo. Egiptus Ozeram dicitur.

phut. a quo sibes. Qui tamen
 primo uocati sunt phutei. ynde
 ibidem e fluminis. qui usq; nunc
 phut dicitur. Et chanaan. aq; dicti
 sunt chanaani. quorum tra postea
 filius isrl' data e. filij autem chus.
 saba. a quo dicti sunt sabei. Cuila
 a quo descendunt genti saba
 tha. a quo sabateni. Porro chus
 genuit nemproth. Iste fuit qui
 inuirit postentatem noe ad fa
 ciendam ciuitatem q; niram dñ.
 dominum. de qua d; Genesis. xi.
 Capitulo. Itco d; ipse cepit ee potē
 intena. quia p potētia alios
 sibi submittebat q; nolentes ad
 opus predictum compellebat. I
 Itco sequitur. Et erat robustus
 uenator. itest oppressor homini
 coram domino. Quia nihil lat;
 eius aspectu. Ob hoc exiit pro
 ribum. i. uerbum commute ul'
 imlgatum. Quasi nemproth. qñ
 enim postea uidebatur aliquis
 oppressor hominum. uocabatur
 alter nemproth. uel similit' nem
 proth. fuit autem principum
 regni eius babilon. i. eius porte
 mas obtinuit regiones ad mare
 oceanum. **C** Ex quib; appar;
 amib; dictum illoz ee uenunt
 qui dicunt quod hunoz et ma
 gor patres hungaroz fuerit filij
 nemproth. qui fuit filius eius.
 qui fuit cam. qui fuit a noe

maledictus. Tunc quia no cent
 hungari regne japhet sedm dicit
 bti jeronim. Tunc etiã quia ue
 proth nunquã habitauit circa
 fluminem chanay qui e ad orientē
 s; ad mare oceanum. Ergo si
 dicit sacra scriptura q; sã doctores
 hungari descendunt a orago
 filio japhet. qui post diluuium
 anno c. lxx. quagesimo. viij. sic
 dicit scs Sigilbertus ep̄c aurothe
 nus in Cronica Orientaliũ natio
 num. intrauit terram euilat. i.
 ex conuige sua Enec genuit aya
 gor q; hunoz. a quo oragan et
 hui sunt uocati. **Prima**
origo dilatacionis hungaroz iouē
te Scythie

accidit autem diem una uenandi
 causa illos perisse. Quibus iserto
 cum cena occumisset impalludes
 meotidas illam insequentes fugit
 ante eos. Cumq; ibi ante eos pe-
 sus curuiss; diuinus requisitam
 nullo modo inuenire potuerunt.
 Pugnans tandem paludibus meo-
 tatis, pro armentis nutriendis:
 ipsam conspexerunt oportunitam.
 Deinde ad partem rediit; ab
 ipso luenna impetrata: cum rebo
 omnibus paludes meotidas pro
 armentis nutriendis intravit
 morantem. Regio quidam meotida
 plera parte e magna. Quam undi
 q; pter uadum unum pontis
 gyro uallat flumens currens her-
 bus siluis, piscibus, uoluntibus, et tes-
 tibus copiatum. Aditus illic diffini-
 tus et certus. Paludes ergo
 meotidas aduenies quinq; an-
 nis ibidem immobiliter permansit.

T Anno uero vi. circuntes isto
 loco sine manibus inhabitatis p-
 manentes. viros ac filios filioz
 Bercha cum seipsum tute colerent
 et coreas ducerent adsonantem sim-
 phonie. casu reperunt. Quos cum
 eorum rebo impaludes meotidas
 rapinis celeribus ducerunt. hec
 fuit prima pda post diluuium.
 Accidit autem dule principis a
 Langum in illo plio inter illos
 pueros, duas filias comprehendi.
 quam unam hunc, aliam ma-
 gor sibi sumplerunt in uore. Et
 quibus mulieribus omnis huius sine
 hungari origine sumplerunt.

factum e autem cum ducius
 impaludibus meotidis hitasset.
 ingentem ualidissima crescere ce-
 pit. nec eos cape ipsa regio po-
 terat aut nutre. Exploratoribus
 igitur abinde in partem destina-
 tis scrutini, asina subtilissima
 scripne regione explorata, cum
 puens et armentis, ipsam parti-
 am inuenit permansit. Reg-
 num igitur ipsi diu aduiss; alio
 ruros, qui nunc pruteni nun-
 cupantur: in eo habitates inuen-
 runt. Quibus celetis et expulsis
 ac occisis usq; hodie ipsam regi-
 onem inuisis possidere dignos-
 cantur. Syria cum regio i europa
 finem heret, et extenditur usq; oriente.
 Ab uno latere ponto aquilonari. ab

quo uo upheis montib; includi
tur. Cui de oriente asya ⁊ de occide
te fluius ethul. i. Don. Gentes
siquidem mercedem procreate oia
amplectuntur. Vanitatib; ocoite
nature indignantis. actib; uene
reis intendentis. rapinas am. ac
generalit. colore plus nigre qm
albe. Syria enim comprehensioe
una cingitur. s; in tria regna diui
ditur. permapando. s; in baltardua
gentiam. ⁊ ozagoria. hab; quoq;
punitas. c. i. vii que duodim p
filios hunoz ⁊ ozogoe ob centis ⁊
octo progemes que egressis fuerit
ex fontibus eorumdem de palu
dib; meozidis intrantes syriam
sunt diuisi. Regno autem syrico
de oriente regnum iungitur juu
anorum et post h; tarsha. Tandem
uero mangalia. ubi et europa t
minat. **C** Erplaga autē est
uali sub solan gens iacet. Corolim
na ⁊ ethyopia que minor india d.
Et post h; inter meridiem ⁊ aūsu
Don fluius ē desertum inmeabile.
Vbi propter intempiem aeris il
lus zone. sunt serpentes diuersi
gemis. tame uelud poci. Basili
cus ⁊ plura animalia coricata. Ti
gus ⁊ unicornis ubi gūantur.

Don grandis fluius est
in syria ortus. ab hungaris e
tul nuncupatur. ⁊ ibi montes
nuocos qui syriam cingunt ⁊

transcurrit. amisso nomine don
uocatur. Cuius enim midie iuxta
ipm iacet gens kytanor ⁊ gens
alanorum. tandem in mare cadit
rotundum tribus ramusculis.

Alter quoq; fluius nomine
Thogata ualde magnus in regno
nascitur syricorum qui p siluas
uadit desertis paludos ⁊ montes
nuocos. ubi sol numquam luces
disturens. Intra tandem in fr
chamiam et ibi uenit in mare a
quilonis. Longitudo quide syrie
partie trecentis et seraginta stadi
erenti phibetur. latitudo. c. nona
ginta. Situm enim hē tā muni
tum. qd in solo loco uno pūssio.
Vadus ibi reperitur. p qd ipi sy
the nulli impio. nec etiam oza
cedonico aliquo tpe. sūt subiecti.
Et pranto uocamus eos dempto
-i. exemptos ab omni potestate.
Dicimus etiam dentes a centosi
tate. quia sicut dentes omnia cor
rodunt ⁊ tuncurant. ita ipi omne
alias nationes triturabant. Unde
romani eos uocabat flagellū di.
Sola tri dicta syria. in quib; da
lois satis lata ē d. Aemoriob;
silus. herbis uenustata. diuisiq;
genens bestis diues ⁊ referta.

C Cui de oriente uicini sunt
Belli ⁊ Cumanii albi. Cuius etia
mare aquilonis de occidente qd
ei uicinatur usq; susdalia ē de

serum siluestre humano generi
 immortale. qd ad magnam spa
 cum extendi phibetur. ubi nu
 bium centitas p nouem menses
 continue iacet. ubi sol no crue
 pmentes memoratos. nisi in
 se julio junio et augusto. et hoc
 nitanta hora diei. quanta est
 a sexta usq ad nonam. In mon
 tibz enim deserti memorati cristal
 lus inueniatur. gusones nidii pa
 rant. Auciq legustale. que hun
 gance berebeth appellantur pul
 los procreare dignoscuntur.

**primus ingressus hungarorum
 in pannoniā**

Anno ab incarnatione
 domini. ccc. lxxv.
 tempe valentis im
 patris et Celestini
 primi pape romae
 ecclesie. In sexta etate scilicet multa

placati humi in scythia hianco:
 congregati in unum inter se ca
 pitaneis constitutis. uelut filio
 Chele et genere zemein oruido
 keue et kadicha eiusdem. Et hie
 keue et Suda filius Bendekus de
 genere Eadar ad occidentales re
 giones inuadere decernerunt. De
 centum enim et octo tribubz re
 ctes centena milia. s. de uno qd
 genere decem milia armatorum
 uirorum eligentes. ceteris alijs
 huntis in scythia. qui ipoz sedes
 regnumq ablyste custodiunt.
 Constituentes inter se rectorez
 unum. nomine karda d gene
 Turda. qui licet sopiret distiden
 tum. fures et latrones ac malefco
 res castigaret. ita tamen ut si rector
 idem immoderatam sententia dis
 finiret. inimicum possit commitas
 reuocare euantem rectore et capi

tunc eos deponerent qui uellet. Cō
suetudo itaque ista legitima inter
hunos siue hungaros usque ad tē
pora ducis Geyshe filij Torun ex
stitit obseruata. Ante eorum bap
tismam hungarorum in castris
uox preconiā clamando taliter
hunos congregabat ad eorum
tum. Vox dei et communitatis u
niuersę. Quod unusquisque in tali
loco armatus uel sicut se debeat
facile comparire. communitatis
preceptum ac consilium audiui
tus. Quicumque ergo edicti cōcep
sisset, non ualens preterire modicū
cultu diuino. p̄ medium lex scy
tica sauebat. Auctore in dispersa
causas uel incommuniū sine uis
in misericordie tradebatur. Vi
tia itaque et huiusmodi excessus
unum hunc ab alijs fecerunt
separat. Alias autem cum unus
pater et una mater hunos omnes
generans percauerit. quomodo
unus nobilis et alter ignobilis eē
diceretur. nisi uictus p̄ hos casus
commis hēret. Tunc omnes
captiui simul uno muno un
que consilio egressi de scythia in
tes tantem Bissos et Cumanos
altos. tēde subdalos Ruthenos
terramque nigros Cumanos in
trauere. Abinde egressi usque ad
Tysiam perueniunt. Quaque
regione circumspēta cōcordie

placuit omni ceteri ultius uō in
cedere cum uicibus et annentis.
Cum uicibus enim et uicibus et si
is thabnaculis de uacali solo d
scenderunt. **C**umque eo tēpore
pannoniā p̄ amphiliā fugiam
opacetoniam et Dalmanā tet
rarcha opacimus nactus lōgo
bardus de sabina omnibus gub
naret. annis bellis uisformatis.
Audito quod hunc super tystra resedis
sent. et tēdie indiem duastarent
regnum eius: cum alumpnis
sui regni ipos agradi formidatis
ad romanos nuntios suos resis
nauit. petens sibi auxilium con
modan contra hunos. Exgrā
et enim romanorū impatoris me
moratis impabat. Pomani uero
eo tēpore. Decemum de perona
nacione alamaum uoluntate
super se regem p̄fecerunt. Quē pe
tentes ut opacano subsidium ip̄e
taret. Illo autem animo gratiam
annuente. egressus ē cū exercitu
italico Germanico ac alijs my
tis genibus p̄as occidentis. p̄uenit
tandem in zabolm. ubi ipsi lōgo
bari ad ciuitatem potennaniam
conuenerunt ut tractaret cū ma
trino istum. utrum hunos i cor
thabnaculis in suo resedū t̄ms
necando danubii uel in alio loco
conpetēti inuaderet oporteret. In
istis itaque cōsilijs et tractatibus de

anno ab incarnatione dñi qua-
 dringentesimo pmo. Ab ingressu
 uero hungarorum in panonia.
 Anno xxviii. Hungari siue hu-
 ni concordia uoluntate. Attila
 filium Bentekuz. consuetudine
 romanorū sup se regem p̄cecerūt.
 qui primo unus de capitaneis
 hēbatur. Et ip̄e Budam stre-
 suum de flumine tyse usq; dō
 principem constituit ac rectore.
 Vocanq; se faciens regem hun-
 garorum. metum orbis flagell-
 di. Attila dñi grā filius Bentekuz
 nepos magi mago. natus
 mengazi. Rex hunor. ayedorum
 Gottonum. danorum. metus or-
 bis terre et flagellum dñi. **E**t
 erim rex Attila colore teter. odis
 funosus. elatus in celsu peccore
 lato. barbam pluxam deferebat.
 Veneris etiam erat ultra mo-
 dum. In archa sua es tenē con-
 tempnebat. Audacie quidē tē

pate. Astutissimus impl̄y ac sol-
 licitus fortitudinis cōpetentis
 suo corpore hēbatur. Inuolun-
 tate magnanimus. Armis pol-
 litis mundi s thabnacul' cultu
 q; utebatur. Amabatur siq; dē
 ab extranea nacione eo qd eēt li-
 beral' a communis. Ex natura.
 uero serenitate quam habebat
 mirabiliter a suis timebatur.
 Linguarū idq; diuisarū nacion'
 de finib; orb' terre ad eum cōflu-
 ebant. quib; liberaliter ip̄osse
 affuebat. habebat enim decer
 multa annuum falcator. Diuer-
 sas machinas et omnia igentia.
 quib; castra urbesq; configū-
 tur. que in suo exercitu secū fe-
 rebat. Thabnacula quidem
 uariis modis diuisorum regnorū
 opata habere consueuat. vni-
 tū hebat sic celebre ac sollempne.
 ut ex laminis aureis mirifice o-
 iunctim solidata mox solui. et
 nunc reuolungi attēctui sta-
 ret uoluntate. Columnne eius
 ex auro laborate habētes iunc-
 tūtas opa ductilia in medio ta-
 men uacue in suis iuncturis la-
 pidib; p̄iosis fabrefcē unge-
 bantur. S; q; sita mansilla dñi
 p̄geret ad exercitum diuisarū
 patrum equis. Et qm̄us
 in suis eēt hūisse largit. tamen
 egenib; tribuebat. ita quidem

ut duos h̄ret. aliqui p̄usu equitā
di. iste uerb̄ maritāte ex̄būto
purpura habebant patinā. Sz
regales selle erant fuerat et
lapidibz p̄ciosis laborate. oꝝen
sa erat tota aurea uasa etiā coꝝ
naria aurea erant. Talamus
autem eius erant purissimo
minifce subreftē seani merer
ntu ferebatur Juliuuinoi iḡ
alijs seculi pompis. Atyla rex
hūior erat gl̄osus. Expediō
uero sua p̄ter extraneas nacoēs
decies centenis milibz uirorum
armatorum replebatur. Ita q̄dē
ut si unum scythiā decedere con
tigisset. statim pro ip̄o alter pone
batur. **C**uncta quidē gēns ei
exercio maxime i metallis uarijs
diuersimode fuerat laborata. Ar
tus hūis i lanceas acutissimas p̄
iter et cultros actuctos infemo
re. Galnerium quoq; regis atile
q̄d in suo scuto gestare iſueiat
similitudinem auctus i capite
habebat cum corona. Qd̄ signū
hungari dūm se regeret p̄ con
munitatem usq; tempā dūis
Seyche filij Torum. mereritu
semp̄ cōmuniū gestauere.

Continuatio hystorie.

Dostip̄ autem con
miso p̄ho in Te
zumaur redisset
hūm cū uictoria

ad sua thabnacula diebz paucis
ultra tisciam cum uxorbz p̄man
serunt. Et hoc t̄o rex atyla ad un
diem sollempneū cūā fecit cō
gregari inquam detinens de ue
rona cum p̄ncipibz ḡmānie ac
cetens. cūmē om̄aginē et reue
rentiam regi atylse fecisse p̄hite
tū. Suggestit itaq; regi ad p̄tes
occidentales p̄sonaliter accedere
ubi magnum honore possit adi
pisci. Cuiusquidē amplectēs cō
silium exercitū statim p̄clamato.
egressus de sicambria. primo
i hincos dicitur inuasisse. Deim
Constance regnum p̄r̄stuit.
Cum sigismendus rex occurrit. c
ca Basileam cum exercitū mag.
Quē cum gente tota p̄terēs. suo
cōmūo subuigauit. A loco at
illo egressus. iuxta remi Argenti
nam ciuitatē obsedit. Quāq̄dē
ciuitatem romanorū nullus ce
sar potuit primitus expugnāe
ip̄e Atyla expugnauit. dūmēdō
murum eius in diuersis locis.
ut cunctis aduenientibz sine
grauitate ma liba p̄beretur.
Edicens firmissime ne ipsius
muris ip̄o uiuente muraret.
Ut eadē ciuitas nō argim̄a si
Strozburg uocaretur. p̄p̄e ma
rum pluritatē q̄d in muro ei
fecerat apiri. Amoto iḡ suo ex
eritu de Argentina. i ueroniā

Byzantium Chaion & alios
Ligonem Sanguinam & Lug-
dunam testam fecit ciuitates
usq; triam. Et egressus inde t-
urta flumini Rodanum pue-
nit Cathalamus ubi iunxit
suo exercitu tertia pte sue ge-
tis contra ornamemmona
soldanum potētissimū cū elec-
tis capitaneis destinauit. Quo
audito item de urbe liblice fugi
ante hunc moxatochia bra-
chio maris qd fluctu liblice di-
citur transpassato. hoc facto i-
certo Regem atylam romadū
patricius dicitur Encus cum
decem regib; occidentis inuasit
exobrupto. Cumq; in sultum
interentur facere sup atylar-
p nuntios petēs inducias pli-
anchi. ut copia sue gentis que
fuerat adūsus soldanum zel-
tinata remearet. Illis rennuē-
tib; inter ambos exercitus a-
mane usq; ad noctē. incampo
qui Seruinde dicitur. preliū ē
commisum. Erat enim inter
ambos exercitus flumius distū-
rens. tam pūssimus. ut si ca-
pillum impiū quis iactaret.
suo lento motu uir potuisset
inferius remouē. Plio autē
iam sū animalū & hominū
sagūne mundādo tātus torres
fuisse phibetur. ut aringā cū

cūtu mto traheret ac amatos
fieretq; mortalitas nō modica
p torrem mūroq; exercitu.
Illud ergo plūm qd commissū
erant inter reges occidentis
& atylam incampo Seruinde ca-
thalamis omnib; plis hu-
mundi que commissā s uno die
& loco uno terribiliora & magis
ardua. pucteres nō memorāta.
In quo quā conflictu rex got-
tor; Oannus nomine. Alban-
tus erant interempti. Cuius
quippe obitum dū alij reges
cognouisset qui occisi nō fue-
rant. fuge latebras querant.
Ab illo ergo die eleuatum ē cor
hūnor et regis atyle timorq;
pauit orbem tene. Quo audito
censu eis et tributo plūima reg-
na siueunt. Tercia uero pars
exercitus atyle regis. que non
potuit in h; plio intereē. timē
atylam ppter morā usq; uitā
atyle remansit cathalamus et
dem pūe habitatores tancē s
estā pannoniā uolentes reme-
are. Erant enim soli hūi adū-
sus unnamamona destinati ser-
aginta quinq; milia excepta
extrauea nacione. Ex hys ecia;
hūis plures fuerūt capitanei
constituti. qui lingua ipsorū
spani uocabantur. Ex quorū
nominib; yspania tota nom

Assumpsit in loco siquidē p̄ly
 diebus paucis a tyła commorā
 te regressus ē demum cum vic
 toria venitq; in ciuitatē Tolo
 sanam in qua prius cū sūua
 laudē ē receptus Abinde se ve
 mouens abijt contra remēse
 ciuitatē. Capitalē urbē gal
 licorum. que ei dum pgeret ca
 thalinnam resisterat uehēnt.
 quam occupans sine mora os
 quos ibi reperit igne ac gladio
 deuastauit. Tānterō tota flun
 dia et flandria demolita puenit.
 Coloniā ubi solum uisulā huc
 tanorum regis filiam cū undē
 milib; uigintiū hūior feib;is
 crudeliter ingulāuit. Regno ibi
 dem colonie transpallaro De
 uide intraus turingiā apud pf
 maniam ciuitatē curia sollempni
 impia celebrata sup dacos nor
 uanos frisonos lythuanos et
 prutenos exercitū destinauit.
 Quos deuictos sibi fecit dseruē.
 Egressus uero curia celebrata
 Sicambriam pannoniē ciui
 tatē intrauit in qua p̄reys ma
 nib; Sudani frēm suum inter
 fecit. a corpus eius idē ubi
 proiecit quam ipse atyla i p̄tib;
 occidentalib; demorante ibidē
 Buda inter ipm et atyla frēm
 suum metas statutas transg
 sūis fuerat dominando Nam

sicambriam suo nomine fecerat
 nominari Buda uana. Et quini
 ter atyla hūis ac alijs genib;
 posuissē interdictū. ut eadem ci
 uitas non Budauaria. si uis aty
 le uocaretur. Tūcomerū in sicutū
 formidantes Eceyburg eam uo
 cant. i. uis atyle. Hungari uero
 interdictum nō curātes. adhuc
 eam Oubudam usq; hodie uocāt
 et appellant. **C**hus itaq; sic pac
 tis. quinq; annis sicambrie re
 quieuit. speculatorib; suis p̄mi
 di onemior pres destinatis siue
 distribuis. Speculator quidem
 prima societas de sicambria or
 tuam in quātum unus cla
 ris potuiss; ad alium erandū
 ire ac uicere. Colonie germanie
 ciuitate stare consueuerat. Alia
 ps usq; lythuanū. Tertia in littoze
 don sūny. i. Est. Si quarta sta
 no yadue. Dalmatie ciuitate cō
 sistebat. Quorū quidem clamore
 et uox quid atyla ageret. n̄ qua
 li exercitacioni eēt reditus mun
 di quatuor pres sūre potuissent.

D **f**ugate nationes.
 annonie p̄aphi
 lie. fugite o. ace
 come et dalmacie
 ciuitates. que per
 hūnos obūdiōē
 crebra erant fati
 gate natali solo derelictis sapulhā

illosq; tradere recusasset. expugnare cepit diuersis machinis & ciuitatem. Quam cum capere nil latens potuisset. obsecrat eam uno anno & dimidio. Accidit autem die uno ut ipsam ciuitatem circumteret multis phitonias eius lateri adherentibus. in quibus uir fide sue opinionem spem maris apponebat. uidens ciconia de mari euolante. & in pinnaculo unius palladii in quo habebat nidum suum reledisse. Accepit quoque in uolito pullo uno imanis auundines illum deportauit. Reuerſa iterato et alios pullos suos simul cum nido transportauit. Quo uiso rex atyla suos milites ad se uocans dicit eis. Ceruite sciri quod ista ciconia sit turorum fides iudicia & urbem istam prius sentit diuidendam. ad fugam ne perat cum cubo se communit. Estote ergo in plio die castina fortiores. uidebitis ciuitatem trinituram. Tunc edicto proclamato machinam omniū genere adhibitis cum non potuisset ciuitatem expugnare cum machinis. consilio scythico usus sellam unam ex decies centis milibus de quolibet postulauit. fecitque ex sellis circa murum cir-

culum cogente uehementer quousit incendi sellas ipsas. quousit flamma & ardore murus se dissoluens cum turribus interitum est pristinus. Quo uiso ciues omnes delecta urbe in insulam maiorem fugerunt. Quando enim insulam maris aquilegie congrua deueniunt intronem cetero ibidem permansuri. que uetera uenecia usque hodie nominatur. In qua quodam aliquam diu habitantes ipse metum regis atyle ipsa delecta insulam que fecit de intronemunt permansuri. **De ortu uenecorum.**

Enca quidam sunt troiana & Ciconica canit uerborum. Post erudum tamen troie. aquilegie permanserunt. quia fundasse phitetur. uenec quidem non acipiunt originem de sabana. ut quidam opinantur. Nam sabarie latini